

Motion till riksdagen

1988/89:Kr337

av Gunhild Bolander (c)

Byggnadsvården

I förra årets proposition Kulturmiljövård (1987/88:104) angavs att behov finns av att staten ökar sina resurser för byggnadsvården. I årets proposition anges bara en blygsam förstärkning om 3 %, vilket i praktiken är en minskning av anslaget från föregående år.

Statens ansvar när det gäller stöd till kulturhistorisk bebyggelse preciseras i byggnadsvårdsutredningen (SOU 1981:17) för byggnadsminnen, byggnader i riksintresseområden för kulturminnesvården och till "vård av karaktäristiska bebyggelseinslagen i landets olika delar". Av dessa medel tänktes 30 miljoner utgå till bebyggelse av nationellt värde (dvs byggnadsminnen och bebyggelse i riksintressena) och resterande 20 miljoner till bebyggelse av regionalt intresse. Det faktiska byggnadsvårdsanslaget blev drygt 13 miljoner kronor. Anslaget har sedan kraftigt urholkats genom penningvärdeförsämringen.

Bidragen är för närvarande cirka 60% av det ursprungliga beloppet. Det i parlamentariskt samförstånd redovisade bidragsbehovet i byggnadsvårdsutredningen skulle i dagens penningvärde överstiga 100 miljoner kronor. I årets proposition föreslås drygt 21 miljoner utgå till vården. Behovet som redovisats i anslagsansökningar och projekteringar från länen överstiger fortfarande byggnadsvårdsutredningens redovisade behov.

Under åren 1981–1988 har närmare 90% av bidragsanslaget gått till vård av bebyggelse av byggnadsminnesklass, ca 10% till övrig bebyggelse. Bidragsgivningen uttrycker således en helt annan målsättning än 1981 års reformbeslut.

I kulturmiljöpropositionen påtalas att "kulturmiljövården kan inte inskränkas till att bara ta tillvara det exklusiva eller specifikt intressanta. Den måste också bidra till att behålla och utveckla en rik vardagsmiljö. Ett mål för kulturmiljövården bör vara att stärka den lokala identiteten. Det gäller att bevara särpräglade traditioner i byggandet och synliga påminnelser om ortens historia, dess näringar och kulturella arv."

Med de medel som för närvarande står till buds finns inte ens möjligheter att vårda det nationellt mest värdefulla. (Byggnadsminnena väntar i flera år på bidrag för akuta vårdinsatser. Under tiden förvärras skadorna och stiger kostnaderna för åtgärderna). Det regionalt och lokalt särpräglade, som måste anses minst lika värdefullt för en regions identitet, får för närvarande 10% av anslaget, dvs 1,5 miljoner att fördelas över hela riket. Som exempel kan nämnas att äskanden om byggnadsvårdsbidrag enbart för Gotland under innevarande budgetår är över 5 miljoner (ca 50 byggnader).

Mot bakgrund av målen för byggnadsvårdsreformen 1981, urholkningen av byggnadsvårdsanslaget och det stora behovet av bidrag redovisat från hela landet samt kulturmiljöpropositionens målsättning för kulturmiljövården bör således bidraget till byggnadsvård kraftigt höjas. Avsikten med höjningen är att ge stöd och stimulans till en bredare kategori av byggnader, att klara behoven för byggnadsminnena, att stärka den lokala identiteten, att bevara regionala byggnadstraditioner, att bevara lokala hantverkskunskaper, samt att utveckla regionens kunskaper om sin historia, näringsliv och kulturella arv.

Mot. 1988/89
Kr337

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om förstärkning av resurser till byggnadsvården för att möjliggöra bl a kulturmiljöpropositionens målsättning om bevarande av regionala byggnadstraditioner och lokala hantverkskunskaper,
2. att riksdagen hos regeringen begär att förslag framläggs senast i kompletteringspropositionen med inriktning på en sådan förstärkning av anslaget till byggnadsvården som anges i motionen.

Stockholm den 24 januari 1989

Gunhild Bolander (c)